

IMMERSIÓ LINGÜÍSTICA, UNA REALITAT A LES ILLES

Roser Ramos i Montserrat Sobrevias
de l'ESIM

L'any 1992, a Pissarra núm. 63 es publicava l'article: *La immersió... una experiència a Mallorca*. Deu anys més tard, els punts suspensius, que deixaven oberta una incògnita de futur, els podríem substituir per una realitat experimentada no només a Mallorca sinó també arreu de les Illes.

Per aconseguir que els infants d'escoles on la majoria d'alumnat no té com a llengua materna la catalana puguin finalitzar l'escolaritat amb una bona competència en les dues llengües oficials tal com estableix la llei, ha augmentat el nombre d'escoles que han adoptat dins el seu Projecte lingüístic (PL) introduir la llengua mitjançant els programes d'immersió lingüística (PIL).

Són uns programes d'ensenyament bilingüe que presenten molts avantatges per aquells infants que els reben:

- Són adequats per aprendre en una segona llengua desconeguda per la majoria de l'alumnat.
- Són respectuosos amb la llengua materna de l'infant. L'objectiu no és que perdi la seva llengua sinó que en sumi una de nova.
- Es comencen en edats primerenques, la qual cosa facilita el posterior aprenentatge d'altres llengües.
- Són un camí d'integració cultural i social a la terra on viuen.
- El professorat utilitza moltes estratègies de comprensió i expressió.
- L'infant està immers en un context on tots els referents es donen en aquesta nova llengua. La llengua és un vehicle que integra tota la tasca escolar, fàcilment es relaciona amb la vida de l'escola i es té la necessitat d'usar-la.

Quines escoles apliquen el PIL?

Aquelles que tenen una majoria d'alumnat que té una llengua materna diferent de la catalana.

A Mallorca, des del curs 86/87 hi ha escoles i mestres que han aplicat el PIL, sempre han estat esco-

les públiques situades en barriades o en poblacions on hi ha hagut forta immigració. Quan es van iniciar els PIL, la majoria d'alumnat d'aquests centres procedia de famílies peninsulars; en l'actualitat s'ha produït un canvi molt considerable quant a la seva procedència: gran diversitat de països, races i cultures i, per tant, una gran diversitat de llengües maternes (l'espanyol, l'àrab, el xinès, l'alemany, el francès, el romanès, el rus, ...) Això ha dificultat més la feina del professorat, el qual en moltes ocasions desconeix la llengua dels infants i, per tant s'han d'esforçar més per ser compresos.

Quina és la tasca de l'Equip de Suport a la Immersió Lingüística (ESIM)?

L'ESIM, en un principi, va començar de manera "experimental" amb dues persones que feien suport a les aules de 9 centres, que en aquell moment ja aplicaven el PIL. En l'actualitat està format per 16 mestres, les quals estan repartides en quatre seus diferents: 10 a Palma, 2 a Manacor, 1 a Inca i 3 a Eivissa. Pertany al Servei d'Ensenyament del Català de la Direcció General d'Administració Educativa de la Conselleria d'Educació i Cultura i fa suport a 58 centres de Mallorca i 11 d'Eivissa. Des dels seus començaments l'ESIM té com a tasca principal fer un suport directe al professorat, dins les mateixes aules, d'una manera periòdica al llarg del curs. Aquest suport s'organitza a partir de la programació de sessions puntuals que la mestra de suport condueix utilitzant tot un ventall de recursos variats, suports visuals motivadors (la majoria de vegades de confecció casolana) i estratègies comunicatives encaminades sempre al desenvolupament

II JORNADES DE L'INSTITUT EUROPEU D'IMMERSIÓ

5, 6 i 7 de setembre de 2001

**ELS PROGRAMES
D'IMMERSIÓ
AL SEGLE XXI**

Any Europeu de les Llengües 2001

Universitat de les
Illes Balears
Institut de Ciències
de l'Educació

Institut Europeu de Programes d'Immersion
European Institute of Immersion Teaching

Ho organitza

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Administració Educativa
Servei d'Ensenyament del Català
Direcció General d'Ordenació i Innovació
Servei de Formació del Professorat

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

ESCOLA VALENCIANA
FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS
PER LA LLENGUA

Hi col·labora

PRESENTACIÓ

Debate, intercanviar, conèixer, innovar, són paraules que ens duen un rerefons que implica qualitat; i això, en educació, esdevé la base per dur a terme qualsevol acció que comporti una millora objectiva i real. Aquestes II Jornades d'Immersion Lingüística que organitzam des del Servei d'Ensenyament del Català i l'Institut de Ciències de l'Educació voldríem que esdevinguessin un un punt d'arribada pel que suposa de reflexió i punt de partida cap a la coneixença i l'intercanvi d'experiències d'arreu dels països de parla catalana: el Principat, la Catalunya Nord, Andorra, la Franja, el País Valencià, l'Alguer i les Illes.

Aquesta serà, també, una bona ocasió per celebrar l'Any Europeu de les Llengües, tot mostrant els projectes que, arreu del món, segueixen els especialistes a l'hora d'ensenyar llengües. En tots els nostres territoris

rebem un nombre important de persones que desconeixen la nostra llengua i cultura; és per això que cal un esforç perquè tothom se senti ciutadà de ple dret i pugui gaudir dels avantatges d'un bon coneixement dels trets que ens conformen com a poble.

Els programes d'immersió es confirmen com la tècnica més adequada per a l'aprenentatge de la llengua pròpia del territori i per refermar la de l'alumnat i les que inclou el sistema educatiu.

Siau benvinguts a les II Jornades d'Immersion i que tots ens en puguem aprofitar.

Jaume Morey i Sureda
Director general d'Administració Educativa
Conselleria d'Educació i Cultura
Govern de les Illes Balears

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

II Jornades de l'Institut Europeu d'Immersion Els programes d'immersió al segle XXI

(Cal fer arribar aquesta butlleta emplenada, amb una fotocòpia de l'ingrés del pagament, a Conselleria d'Educació i Cultura. Direcció General d'Administració Educativa. Servei d'Ensenyament del Català. Passatge Particular Guillem de Torrella, 1-2n. 07002 Palma de Mallorca. Telèfon d'informació: 971 176 500 Ext. 4297, 4298. Fax: 971 177 528)

Nom i Llinatges: _____

DNI: _____ Adreça: _____

Telèfon: _____ Fax: _____ Correu electrònic: _____

Centre de treball o estudi: _____

Presentarà una comunicació: ☐ Sí ☐ No

(Cal fer l'ingrés al número de compte següent: 2051 0005 725743-58)

II JORNADES DE L'INSTITUT EUROPEU D'IMMERSIÓ

5, 6 i 7 de setembre de 2001

PROGRAMA

Dimecres dia 5

- 9,30 h Inauguració: Conseller d'Educació i Cultura,
directora general d'Ordenació i Innovació,
director general d'Administració Educativa,
director general de Política Lingüística (del
Govern de les Illes Balears)
- 10,30 h Berenar
- 11 h Ponència: Multilingüisme i immersió
- 12 h Presentació de comunicacions
- 14 h Dinar
- 16 h Ponència: Multiculturalitat i immersió
- 17 h Presentació de comunicacions
- 18 h Taula rodona

Dijous dia 6

- 9,30 h Ponència: El procés d'escriure
- 10,30 h Berenar
- 11 h Presentació de comunicacions
- 12 h Presentació d'experiències
(Principat de Catalunya i País Valencià)
- 14 h Dinar
- 16 h Ponència: La Immersió i les tecnologies de la
informació
- 17 h Presentació de comunicacions
- 18 h Presentació d'experiències
(Andorra, la Catalunya Nord i les Illes
Balears)
- 19 h Acte de cloenda: Conseller d'Educació i
Cultura del Govern de les Illes Balears

Divendres dia 7

- 9,30 h "Itineraris de les Rondalles Mallorquines".
Excursió guiada per una sèrie d'indrets pre-
sents a les Rondalles, amb dinar inclòs d'ar-
ròs "engrogat" i escaldums (en ocasió del
Centenari de la Lletre de Convit. Any Mossèn
Alcover).

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Ponències

- 1. Multilingüisme i immersió**
(Joaquim Arnau, Universitat de Barcelona)
- 2. Multiculturalitat i immersió**
(Miquel Àngel Essomba, Universitat Autònoma de
Barcelona)
- 3. Escriure en els programes d'immersió**
(Oriol Guasch, Universitat Autònoma de Barcelona)
- 4. La immersió i les tecnologies de la informació**
(Ferran Ruiz, subdirector general de tecnologies de la
informació del Departament d'Ensenyament de
Catalunya)

Lloc de realització

Conservatori Superior i Professional de Música i
Dansa de les Illes

Informació

Conselleria d'Educació i Cultura.
Direcció General d'Administració Educativa.
Servei d'Ensenyament del Català
Passatge Particular Guillem de Torrella, 1, 2n
07002 Palma de Mallorca
Tel.: 971 176 500 Fax: 971 177 528
Correu electrònic: fmunar@dgadmedu.caib.es

Matriculació

2.000 ptes. (12,02 euros)

Termini de formalització de matrícula

15 de juny de 2001

Certificacions

El Servei de Formació del Professorat lliurarà certi-
ficació de l'assistència a les Jornades.

POSSIBILITATS DE RESERVA D'HOTEL:

Hotel ABELUX (2 estrelles a Ciutat)

Habitació doble: 3.100 ptes. persona/dia
Habitació senzilla: 4.100 ptes. persona/dia

Hotel ISLA DE MALLORCA (3 estrelles a Ciutat)

Habitació doble: 6.200 ptes. persona/dia
Habitació senzilla: 9.000 ptes. persona/dia

(Per reserves: **Viatges Pegaso.**

C/ Antoni Marquès, 2. 07003 - Palma.

Tel. 971 763 492 i 971 764 659)

(Aquests preus inclouen allotjament i desdijuni)

Aquesta agència també us pot gestionar els passatges d'avió

Quedarà als dinars preparats per l'organització (preu de 1.200 ptes. aprox.) ?

Dimecres dia 5

☐ Sí

☐ No

Dijous dia 6

☐ Sí

☐ NO

*Farà l'excursió programada el divendres dia 7 "Itineraris de les Rondalles Mallorquines" (preu de 3.000 ptes. aprox.
amb autocar i dinar inclòs) ?*

☐ Sí

☐ No

de l'expressió oral en català dels infants no catalanoparlants. L'avaluació conjunta que feim amb el professorat tutor, en acabar l'activitat, ens dóna informació tant dels objectius aconseguits com dels aspectes que convé continuar treballant.

Les escoles/el professorat que reben suport fa anys, ara no tenen les mateixes necessitats ni fan les mateixes demandes que abans. Per això, durant el present curs, l'equip ha ofert segons les zones d'intervenció diferents programes. Entre d'altres: programes per a mestres novells d'infantil i primer cicle de primària, programes específics per a tutors d'aquests mateixos cicles amb experiència en immersió, programes per a segon cicle de primària...

Els plantejaments pedagògics que hem incorporat a la nostra tasca han donat com a resultat l'aprofundiment del currículum. Fer immersió lingüística no vol dir dedicar-hi un temps de manera periòdica sinó que el català s'ha de convertir en la llengua vehicular dels aprenentatges, de l'aula i de l'escola. L'aplicació d'estratègies a programes específics (música, art, filosofia, interculturalitat, cuina, teatre, jocs simbòlics...) ajuda a aconseguir-ho.

L'equip també realitza una funció de formació tenint en compte les necessitats específiques del professorat: cursos d'iniciació per a mestres novells/novelles, cursos d'aprofundiment per a mestres amb experiència i seminaris als CPR i als centres docents. El mateix equip també rep una formació permanent.

Quina és la situació d'aquestes escoles?

La complexitat actual ve donada pel treball en immersió com a sinònim d'integració social, no només d'alumnat castellanoparlant sinó a més de diverses llengües estrangeres ja esmentades anteriorment. Ara, s'ha d'ensenyar una nova llengua als infants, sovint, sense que el professorat tenguí coneixement de la diversitat de llengües maternes que es troben dins una mateixa aula. A més, una dificultat afegida a la tasca docent és la incorporació tardana d'aquest alumnat a l'escola. Les escoles intenten solucionar aquesta situació dia a dia amb

en l'actualitat s'ha produït un canvi molt considerable quant a la seva procedència: gran diversitat de països, races i cultures i, per tant, una gran diversitat de llengües maternes (l'espanyol, l'àrab, el xinès, l'alemany, el francès, el romanès, el rus, ...)

la coordinació entre el professorat tutor i el de compensatòria, amb la creació d'uns plans d'acolliment adaptats a les particularitats de cada centre i d'aquests infants que van arribant al llarg del curs.

I d'ara en endavant?

És necessari que hi hagi una bona coordinació entre tots els estaments educatius a fi d'enfocar els esforços en una mateixa direcció. Esperam que la tasca realitzada al llarg d'aquests anys comenci a donar uns fruits que facin que l'Administració educativa segueixi donant suport i recursos per millorar els PIL i perquè la societat es convenci de la seva necessitat.

No voldríem acabar sense fer esment a les properes **II Jornades de l'Institut Europeu d'Immersion** que amb el títol *Els programes d'immersió al segle XXI*, tendran lloc a Palma els dies 5, 6 i 7 de setembre d'enguany, i de les quals trobareu més informació en aquesta mateixa revista. Tenim esperances posades en aquestes jornades, perquè siguin un punt de trobada, intercanvi i reflexió dels professionals de l'ensenyament de tots els Països Catalans.

II JORNADES DE L'INSTITUT EUROPEU D'IMMERSIÓ

5, 6 i 7 de setembre de 2001

ELS PROGRAMES D'IMMERSIÓ AL SEGLE XXI

Any Europeu de les Llengües 2001